

# Zpráva ze 4. jarní konference klinické farmacie (Lisabon, 14. – 17. květen 2003)

Konference ESCP (Evropské společnosti pro klinickou farmacii) se stala již tradičním setkáním praktikujících nemocničních i veřejných lékárníků, klinických farmaceutů, farmakologů, studentů a dalších zájemců z řad paramedických a lékařských oborů, kteří se sjíždějí dvakrát ročně (jaro a podzim) získat a prodiskutovat nové poznatky v oboru klinická farmacie. Pro letošní konání, tentokrát již 4. jarní konference, bylo po podzimním setkání ve slunné italské Florencii vybráno další nádherné přímořské město Evropy, proslulé dávnými zámořskými objevy, úzkými uličkami, cinkajícími tramvajemi a řadou historických památek – portugalský Lisabon.

Někteří z účastníků konference přijeli do Lisabonu ještě před zahájením konference – s touhou poznat blíže krásy Lisabonu nebo s cílem zúčastnit se praktického kurzu terapeutického monitorování léčiv (Therapeutic Drug Monitoring Related – TDM to Pharmaceutical Care), který probíhal v Hospital de S. Francisco Xavier již od 14. května 2003 (den před započítáním programu konference). Ti, co se rozhodli věnovat čas farmakokinetice, nebyli zklamáni, neboť program kurzu byl výborně připraven a zaměřen na aplikovanou a populační farmakokinetiku, základní analytické metody využívané v TDM, na počítačové programy pro hodnocení farmakokinetických dat a význam TDM v rámci nemocniční péče. Všechny poznatky byly prakticky demonstrovány a procvičeny na kazuistikách z protiinfekční, antiepileptické a protinádorové léčby pod vedením portugalských odborníků (Ulrich Jaehde, Amílcar Falcao, Rosa Farré, Antonia Manques, Nadine Ribeiro a dal.).

Vlastní program lisabonské konference (15. – 17. května 2003) probíhal podle standartního schématu. Dopolodní sekce byla každý den zahájena hlavními přednáškami odborníků z oblasti klinické farmacie a farmaceutické péče, poté si účastníci mohli zvolit jeden z paralelně probíhajících odborných workshopů nebo věnovat čas prohlídce posterů i poslechu krátkých vědeckých prezentací v konferenčních sálech. Sjednocujícím bodem všech odborných příspěvků bylo téma péče o seniory, určené předem zaměřením konference – „Clinical Pharmacy and Aging Patient“.

Řada předních odborníků věnujících se problematice geriatrické farmakoterapie a farmakologie přijala pozvání k úvodním přednáškám v hlavním auditoriu. Na téma stárnutí a význam farmaceutické péče v seniorské populaci zazněla první den přednáška H. Manasse (Švýcarsko) a J. W. Foppe van Mila (Nizozemí), která zdůraznila hlavní rizika terapie u seniorů (polyfarmakoterapii, polymorbiditu, noncompliance, omezenou soběstačnost, zhoršenou adaptaci a pokles fyziologických funkcí), limity existujících studií a nedostatek vědeckých evidencí v geriatrické farmakoterapii. Tyto přednášky byly doplněny v dalších dnech vystoupeními McElayne J. (Irsko) a Pereiry M. E. (Portugalsko), kteří představili možné vědeckovýzkumné i klinické přístupy ve farmaceutické péči u ambulantních i hospitalizovaných seniorů. Na vysoké odborné úrovni byly zpracovány přednášky zaměřené na novinky z oblasti farmakokinetických a farmakodynamických změn ve stáří, na přístupy při stanovování farmakologických změn a jejich klinické využití – Falcao A. (Portugalsko), Derendorf H. (USA).

Orientace workshopů byla směřována na problematiku Lékové compliance ve stáří (Murandi S. G., Francie), Farmaceutické péče u seniorů (Bernstein S., Švédsko), Management polékových reakcí u starých nemocných (da Silva A., Portugalsko), TDM psychotropních léčiv ve stáří (Haertter S., Německo), Lékové záznamy pacientů (Campos L., Portugalsko), Nutriční stav seniorů (Skouroliahou M., Řecko) a Lékové informace pro seniory (Watson A., UK). Široká paleta témat umožnila účastníkům diskutovat a prakticky procvičit řadu poznatků.

Také krátká odborná vystoupení účastníků v konferenčních sálech byla velmi různorodá a poskytla možnost prezentovat práce zaměřené na rozličná témata týkající se klinické farmacie a stárnutí. V přednáškové i posterové sekci byly předvedeny práce z oblasti lékových rizik u seniorů, farmakoinformatiky, terapeutického monitorování léčiv, edukačních programů pro seniory, lékové compliance, nových terapeutických přístupů v geriatrii (např. levosimendan u těžkého srdečního selhávání), kvality a dostupnosti péče, využití počítačové techniky v identifikaci rizik a plánování péče, atd (viz. Final Programme Abstract Book, Clinical Pharmacy and Ageing Patient, Ed. ESCP, Associacao Portuguesa de Farmaceuticos Hospitalares, ISBN: 972-8152-78-8). Do odborného programu se aktivně zapojili i čeští účastníci konference – postgraduální studenti Katedry sociální a klinické farmacie FaF UK, kteří zde představili práce farmakoepidemiologického výzkumu v posterové sekci i v ústních prezentacích (ústní prezentace: Mgr. Fialová Petra – Gastroduodenální léze související s terapií NSAID (studie případů a kontrol), Mgr. Fialová Daniela – Srovnávací česko-norská studie nevhodné preskripce u seniorů v home care, Mgr. Gorecká K. – Statiny a riziko DM II. typu: UDES (Utrecht Diabetes Epidemiology Studies), Mgr. Zemková M. – Posttrombotický syndrom v ambulancích praktických lékařů a specialistů v ČR).

Nejen nabitý a dobře připravený odborný program, ale i osobní prohlídky lisabonských památek, uliček a zákoutí a kulturní program konference (uvítací recepce, koncert klasické hudby večere s představením portugalského folkloru a jezdecké školy Lezíria) umocnily celkový dojem z lisabonské konference.

Tato zpráva by měla být nejen informací o proběhlé lisabonské konferenci, ale také pozvánkou na další akce ESCP. Ty budou na podzim a na jaře probíhat ve Valencii a Paříži ([www.escp.nl](http://www.escp.nl)). V říjnu příštího roku (2004) se v našem hlavním městě v Praze uskuteční 33. Evropské sympozium klinické farmacie pod názvem „Risk Management in Pharmacotherapy“. Účasti českých studentů a odborníků z praxe na tomto sympoziu nebude tentokrát bránit ani zpravidla vysoký registrační poplatek, neboť českým pořadatelům konference se jej podařilo pro 100 domácích účastníků snížit na třetinovou cenu (100 EUR). Na toto pražské sympozium ESCP jste všichni srdečně zváni.

Mgr. Daniela Fialová  
Geriatrická klinika I. LF a VFN, Praha  
Katedra sociální a klinické farmacie, FaF UK, Hradec Králové  
e-mail: [fickova@faf.cuni.cz](mailto:fickova@faf.cuni.cz)